

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2873

יום ראשון י"ד אדר ב' תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"מ כה | עמוד היומי: שבת יט: | קנין ירושלמי: תרומות פב
דף היומי בהלכה: ר"ג א'.
מוסר: שם עולם - בא וראה כמה חביבה' עד פרק כ"ב.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק ב' "קול ה' שובר ארזים" עד פרק ג' "כבר נעשה מקצת ישיבה לצדיקים בעוה"ז"

פעם דיברו איתו על רחוב מסוים, זה היה רחוב שמרן רבי חיים היה עובר בו כל יום מביתו לכולל חזו"א, במשך שנים! מרן רבי חיים שאל, איפה הרחוב הזה נמצא. אמרו לו, אבא! אתה עובר שם כל יום! איך אתה לא יודע מה השם של הרחוב!?

נכנס יין יצא סוד - הגה"צ רבי חזקיהו מיישקובסקי שליט"א על ה'סוד' של מרן הגר"ח קנייבסקי זיע"א

בדומה לכך, סיפר ראש כולל חשוב, שפעם הוא ראה את מרן רבי חיים הולך ליד קוקה קולה. הוא הבין שיש דברים בגו. הוא ניגש ושאל מה הרב מחפש, אולי אני יכול לעזור? אמר לו מרן רבי חיים, אני לא יודע איך הגעתי לפה, אני יצאתי מהבית וחשבת בלימוד, לא יודע איך הגעתי לפה בכלל... ואז הציע לו אני אלווה את הרב לבית, מרן רבי חיים סירב בתוקף, ואמר לו, אני לא רוצה להטריח אותך בשום אופן! אמר לו, אני אלך עם הרב עד הרחוב הראשון שהרב מכיר, ומשם - הרב ילך לבד. שמח מרן רבי חיים, ונענה להצעה. והוא סיפר שהרחוב הראשון שהוא הכיר זה היה רחוב רשב"ם ששם הוא גר...

האם באמת אנחנו מסוגלים להגיע ל"משהו" מהמושגים של מרן רבי חיים?

תראו, מרן רבי חיים קיבל עליו עול תורה. מה זה נקרא מקבל "עול תורה"? ידוע, שמרן רבי חיים היה קורא לכל סדרי הלימוד שלו: "חובות". כל שנה הוא היה חייב לגמור ללמוד את כל התורה כולה, וכשהוא לא הספיק באותו יום זה היה חוב שחייב להחזירו לשלם.

אצלנו, אם אני יכול - אני לומד, אם אני לא יכול - אני לא לומד. אם אני בעל חוב - אז אין לי ברירה גם כשאין לי זמן ואין לי כוח, חוב - חייבים לפרוע. הגמרא אומרת: "לווה ושלם -

לרגל יומא דהילולא שחל הערב - ט"ו אדר מה היה באמת ה"סוד" של מרן שר התורה?

סיפר לי הרה"ג רבי איסר שוב, שפעם הם דנו עם מרן ראש הישיבה (הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל) על איזה עניין, ורצו אחרי זה לבוא למרן רבי חיים ולדון אתו על זה. אמר להם מרן ראש הישיבה זצוק"ל: רבי חיים נולד בשביל ללמוד תורה, זו השליחות שלו בעולם, אל תפריעו לו עם דברים אחרים. זה היה מרן רבי חיים, תורה, תורה, ועוד פעם תורה. כל החיים שלו סבו סביב תורה. פעם אחת, באתי וביקשתי ממנו להשתתף בכנס של מצוה. הוא אמר לי במתיקות כזו, אני כל כך אוהב ללמוד, למה אתה רוצה לקחת לי את התענוג הזה? תן לי ללמוד, תבקש מאנשים אחרים שיבואו... זה היה כל כך מתוק איך שהוא אמר את זה. מה אכפת לך שאני לומד, אל תקח ממני את התענוג הזה. סיפר לי החתן שלו, שפעם דיברו איתו על רחוב מסוים, זה היה רחוב שמרן רבי חיים היה עובר בו כל יום מביתו לכולל חזו"א, במשך שנים! מרן רבי חיים שאל, איפה הרחוב הזה נמצא. אמרו לו, אבא! אתה עובר שם כל יום! איך אתה לא יודע מה השם של הרחוב?! אמר להם מרן רבי חיים, במקום להרים את הראש ולהסתכל מה השם של הרחוב, אני מעדיף ללמוד עוד משנה. למה לבזבז את זה...

כל ש"ס בבלי. אותו אברך לקח את הדברים ברצינות, וכבר באותו יום, הוא התיישב ללמוד את השבע שמונה דפים. וכעבור זמן קצר - הכל הסתדר!!! מישוהו שמע שהוא בעל חוב וכל החובות שלו נפטרו. מעשה שהיה! אני יודע גם במי מדובר. מי שיש לו עול כזה - אין לו את העול השני. וזה כוונה כל המקבל עליו עול תורה - מעבירין הימנו!

כל החיים שלו נעו סביב תורה. ניתן דוגמא: יש הנוהגים קודם יהיו לרצון האחרון לומר פסוק שמתחיל ונגמר באות הראשונה והאחרונה של שמם. לדוגמא מתחיל באות א' ונגמר באות ב', א-ג, א-ד וכו'. עשרים ושתיים כפול עשרים ושתיים. מרן רבי חיים ישב וכתב בעל פה! את כל הפסוקים הללו, מלבד כמה פסוקים שאמר שהוא לא זוכר כעת פסוקים באותיות האלו... בדקו במחשב - ובאמת אין! באותיות האלו לא היו פסוקים!!!
(קטעים מתוך שיחה שפורסמה ביתד נאמן כ"ב אדר ב' תשפ"ב)

זיף ופרע". מרן רבי חיים היו לו חובות. זה נקרא עול תורה. אין תירוצים, אין!!! אני חייב מה אפשר לעשות... יש לי כוח או אין לי כוח, אני עייף או לא עייף זה לא הנושא. זה חוב. וחוב חייבים לשלם, זהו עול תורה. אין חכמות.

היה אברך מצוין בעל כשרון, מתמיד וצדיק, שהסתבך בחובות, וזה סיבך אותו בגדול. הוא בא למרן רבי חיים ותינה את צערו. אמר לו מרן רבי חיים - גם לי יש חובות! אמר לו האברך, זה לא דומה... הרב יש לו חובות בלימוד, הוא לומד ומשלם את החוב. לי יש חובות של כספים, מאיפה אני אביא את הכסף?! אמר לו מרן רבי חיים, מי שיש לו חובות בלימוד - אין לו חובות של כסף. תהיה גם אתה בעל חוב בתורה וכל חובות הכספיים, הכל יסתדר. אמר האברך בפליאה, איך אני יהיה בעל חוב כמו הרב, הרב גומר בשנה בבלי ירושלמי ספרא ספרי רמב"ם טוש"ע, אני לא מסוגל. אמר לו מרן רבי חיים רק בבלי. תהיה בעל חוב לגמור כל שנה את

שנה אחת, הזמינו אותי יחד עם אחי ר' אברהם ז"ל לבוא למשתה היין לעלות על השולחן ביום הפורים אצל כ"ק האדמו"ר משומרי אמונים זצ"ל וסוכם מחיר, והגבאי הוסיף, כי אם נצליח להעלות חיוך על פני האדמו"ר יוכפל שכרינו

הרב ישראל אהרן קלצקין על ההצגות בפורים ועל הטלית של 'יחלוקו'

זיע"א, ועד היום מוכרים מדי שנה בדוכני הדיסקים שבבתי כנסת בארה"ב את אותו טיש אצל הרבי בתוך שאר הבדחנים שעלו על השולחן, ביניהם הגראמער הישיש הנודע הרה"ח ר' שאול הוטערער ז"ל ולהבחל"ח הרה"ח ר' מרדכי שטייבער שליט"א, מנהל בית חינוך לבנות סאטמאר.

שנה אחת, הזמינו אותי יחד עם אחי ר' אברהם ז"ל לבוא למשתה היין לעלות על השולחן ביום הפורים אצל כ"ק האדמו"ר משומרי אמונים זצ"ל וסוכם מחיר, והגבאי הוסיף, כי אם נצליח להעלות חיוך על פני האדמו"ר יוכפל שכרינו.

ישבנו אחי ואני אבדל לחיים שעות, לתכנן איך ובמה נוכל לגרום לרבי לפצות את פיו ולחשוף את שיניו בחיוך? עלינו על השולחן ובשלב מסוים שיחקנו כאילו אחי הוא האבא ואני בנו הקטן והוא אומר לי: 'בני היקר, החזן כבר מחזיק בנשמת, תיכנס כבר לבית הכנסת להתפלל, אתה הרי כבר מצוה'.

עניתי לו: טאטי, ומתי אתה נהיה בר מצוה?

הרבי כבש פניו בידיו וצחק...

ואנחנו מיד סיימנו וירדנו, שלא נקלקל...

סיפר לי נכדו, כי תקופה ארוכה לאחר מכן, עדיין היה הרבי מזכיר מפעם לפעם 'שמעתם מה הבדחן אמר?: און ווען ווערסטו

אזכרה ימים מקדם, לפחות שלושים יום קודם לחג הייתי מסתובב אצל יהודים קשישים, שהיו 'פורים רב' בקהילותיהם והייתי מרווה את צמאוני ב'פורים תורות' מכל הסוגים וגם בדיחות לרוב, כדי לשווק אותם כ'פורים רב הצעיר'.

לא אשכח, וגם המשתתפים לא ישכחו, לפני כ-35 שנה, עשיתי הצגה במתמידים יחד עם ר' שלמה קלצקי (בן דוד של אבי ז"ל), עלינו על הבמה עם 'ישיבה חלאט' ענק, ידי תקועה בשרוול הימני וידו תקועה בשרוול השמאלי ושנינו טוענים טענת 'שנים אוחזים בטלית' אני אומר כולה שלי והוא אומר כולה שלו.

אינני זוכר בדיוק את כל טענותיו של הפרטנר ר' שלמה, אני רק זוכר כמה קשה היה לי להתאפק מלצחוק מהבעות פניו התמימות וטענותיו המשכנעות, אחד מהם אני זוכר: אם זו חליפתך, מה יש שם בכיס הימני? לא יודע! עניתי. אז אני יגיד לך, הוא הפתיע 'המכה השלישית'....

הסוף היה שהרב פסק כמו שלמדנו בגמרא: 'יחלוקו'...

ואז... פניתי ימינה, ר' שלמה פנה שמאלה והחליפה נקרעה לכל אורכה מלמעלה למטה וכל אחד נשאר עם החצי שלו והקהל שכב על הרצפה.

בשנה שאחר נישואיי, זכיתי לעמוד על שולחן מלכים, מאן מלכי רבנו, אצל הגה"ק רבי יענקלה לייזער זצוקללה"ה מפשעווארסק

בר מצוה? (ומתי אתה נהיה בר מצוה?)

כשישבנו שבעה על אחי אברהם ז"ל בא הגבאי לנחמנו, וסיפר לי:

לאחר שסיימתם את הבדחנות, ניגש אחיך אברהם אל הרבי ולחש לו: אני מוותר על התשלום ובתמורה אני מבקש מהרבי שיברך אותי כעת בעידן רעוא, שלא יהיה פסול בזרעי ושצאצאיי ילכו בדרך התורה ויראת שמים. כך הרבי סיפר לי והפליא אותנו. הבנת? אלו היו המושגים שלו.

לאחרונה פגשתי יהודי בעל צורה, שלמרות שמעולם לא ראיתו, תווי פניו היו מוכרים לי, משיחה קצרה נתוודעתי כי הוא

הרבי מזוועיל סקוירא, אחיו של הרבי ר' אברהם ובנו של הרבי ר' מרדכי זצ"ל, ובעת השיחה איתו הרגשתי בירושלים, סיפרתי לו דברי צחות מאחיו הרבי ר' אברהם זצ"ל, אך הוא ידע הכל.

לדוגמא: ילדים מהת"ת באו להיבחן אצלו ולקבל ברכה, שאל הרבי את התלמידים: למדתם במשנה 'שנים אוחזים בטלית, זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי, יחלוקו'. פירוש: כ"א יקבל רק חצי טלית, וכי מה יעשה כל אחד מהם עם חצי טלית שיש בה רק 2 ציציות?

לא ידעו התלמידים מה להשיב, חיך הרבי ואמר 'כשמסיימים ברכת ברוך שאמר, מלך מהולל בתשבחות, מנשקים רק 2 כנפות'...

מתוך ההקדמות לגיליונות 'מעדני הפרשה'.

ניתן להצטרף בשליחת מייל ל: maadoney@gmail.com

במהלך הסעודה היה ר' שמואל יעקב אומר 'מאמר' מענייניו של יום, כאשר כל קטע מסתיים בקריאת 'לחיים! לחיים!'. בסעודה היה גם פותח פיו בשירי גראמען (חרוזים) שכללו דברים עמוקים באגדה עם דברי מוסר והתעוררות

הרב ישראל היימן עם ה'גראמען' ששורר רבו הגרש"י בורנשטיין זצוק"ל בסעודת פורים

גם האכילה בסעודה זו היתה אצל ר' שמואל-יעקב מכלל עבודת ה'. הוא היה אומר למסובים: בסעודה זו אנו מתקנים את מה שקלקלו היהודים במשתה אחשוורוש.

סדר הדברים היה זה: במהלך הסעודה היה ר' שמואל-יעקב אומר 'מאמר' מענייניו של יום, כאשר כל קטע מסתיים בקריאת 'לחיים! לחיים!', לאחריו שתי כוס יין, ועתה - שיר וזמר. שבע או שמונה פעמים חזר על עצמו סדר זה. מפעם לפעם גם קם לרקוד עם הציבור, כשהוא מקפץ בכל הכוחות. בסעודה היה גם פותח פיו בשירי גראמען (חרוזים) שכללו דברים עמוקים באגדה עם דברי מוסר והתעוררות, וגם 'פורים תורה'. עוד היה נוהג לשיר את שירי כל המועדים לפי סדר, מפסח ועד פורים, שהלא השפעתו של הפורים מתפשטת על כל השנה כולה... בהגיעו לשירי ראש השנה היה שר את 'ארשת שפתינו' בנוסח 'ותקבל ברחמים וברצון סדר שתינתנו' - ולדבריו כן נהג ר' יצחק הוטנר, ומהנימוק שגם לשתיה יש מהלך וסדר...

בין לבין נכנסו ויצאו המונים, והוא קיבל את פניהם בחמימות ובסבר פנים יפות, וברכס בהארת פנים מיוחדת.

ר' שמואל-יעקב היה שותף בסעודת הפורים יותר מהרגלו, ובהיותו מבושם, יצאו מפיו דברי תורה ומוסר מחודשים ונפלאים. בעת הסעודה היה ר' שמואל-יעקב שרוי בהתעוררות מיוחדת. בשנה אחת, בה היה ר' מאיר סולובייצ'יק שרוי בחוליו, קם וזעק באמצע הריקודים ובשיאם - 'רפואה שלימה לרבי מאיר בן הענדל'... בשנה בה היתה הרבנית מאושפזת כשהיא במצב קשה, ערך

יום הפורים בהיכלו של ראש ישיבת קרית מלך היה אחד הימים המיוחדים בשנה.

להלן תיאור על יום הפורים במחיצתו מתוך הספר 'ר' שמואל יעקב' שעתיד לצאת לאור בתקופה הקרובה.

יום הפורים אצל ר' שמואל יעקב נחלק לשניים: לאחר תפילת ערבית וקריאת המגילה - מה שנעשה על ידו בלהט כדרכו ובאושר אין קיץ שנגלו לכל בשירת 'שושנת יעקב' - הסתגר ר' שמואל-יעקב בחדרו, נעל אותו מבפנים, ועסק בלימוד במשך שעות על גבי שעות. כך גם בבוקר - אחר תפילת שחרית, קריאת המגילה וקיום המצוות משלוח מנות ומתנות לאביונים, נעל את עצמו בחדרו וישב ולמד באין מפריע עד השעה 3:00 או 4:00 אחר הצהרים. בכל הזמן הזה לא יצא מחדרו אלא לתפילת מנחה, ומיד אחריה שב לחדר הסגור. הוא הבין כי אם לא ינהג כך, יופרע בבקשות שונות, ורק כך יוכל להתאחד עם קודשא-בריך-הוא והתורה, ביום של קבלת התורה מאהבה.

בשעות אחר הצהרים יצא מחדרו, והחל ב'משתה היין', שנמשך עד שעה מאוחרת.

בדרכם של גדולי החסידות ניתן לומר, כי הוא נהג בפורים 'חציו לה' ו'חציו לכם'; 'חציו לכם' - הזמן בו היה ספון בחדרו כשהוא מתענג בשקידתו על התורה, ו'חציו לה' - במשתה הפורים בו דיבר ושר דברי התעוררות והתעלות של קירבה להקב"ה...

לסעודת הפורים הסבו בני משפחה, תלמידים, מקורבים ושכנים. לסעודה זו היתה הרבנית מכינה מאכלים ומשקאות כיד המלך.

את סעודת הפורים עם תלמידיו בביתו של ר' אהרן הוניגסברג (ר"מ בשיבת תפארת ציון שהיה איש חסדו של ר' שמואל-יעקב). אותה שנה שנה ר' שמואל-יעקב עוד יותר מהרגלו בשאר ימי הפורים. השנה, אמר, אני עובר צרות רבות, ולא אוכל לשמוח שמחה אמיתית, ללא שאשיל מעלי את מחסומי הגוף... אכן, אותה שנה הרבה לדבר ולספר, לבכות ולשמוח, ואישיותו הגדושה במוסר ויראה, נתגלתה אז לכל ביתר שאת וביתר עוז, יותר מבשאר שנים. אותה שנה, בהיותו ינו עליו, חשף מעט ממעמקי פנימיותו.

אלו חלק מדבריו שנאמרו מתוך שכרות:

האנשים תרים אחר תענוגות, בעוד התורה מתוקה מדבש ומענגת יותר מכל תענוג; 'התורה הקדושה', התייפח, 'כמה היא מתוקה, כמה היא נחמדת, התורה הקדושה...'

בעולם הזה יש לכל אחד רצונות משלו, תאוות משלו, אבל לנו יש רצון אחד לכולנו; וכאן פרץ בבכי גדול: הרצון שלנו הוא שיתגדל ויתקדש שמייה רבא, זה מה שאנחנו מבקשים, שיתגדל שמו הגדול בעולם..

ובתוך הדברים קם וזעק: 'לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי!' 'ואני קרבת אלוקים לי טוב!'

החרוזים הייחודיים אותם היה משורר לפני בחורי הישיבה בעת סעודת פורים מבוססים על חרוזים אותם כתב בעת מגוריו בחו"ל בשפת האידיש. לימים לקח ראש הישיבה את הרעיון והעתיק ללשון קודש כמעט בתרגום מלא של החרוזים המקוריים.

להלן החרוזים המלאים בלשון הקודש:

שמעו נא אחי ורעי היקרים

שבו במקומותיכם והאזינו היטב לדברים

דברים היוצאים מן הלב ומן המוח

במטותא סייעו נא בידי ואל תעזבוני לבדי לטרוח

היום פורים גדולה קדושתם של אלה הימים

היום הכל צריכים להכנס לפני ולפנים

יום הקדוש עצמו ליום הזה נמשל

על כן אל נא תחמיצו את הזמן הזה כל רגע יהא מנוצל

ידועים הם דברי הגר"א אדונינו

שעליהם יש ברצוננו ליסד את חרוזינו

כי פורים הוא אך חצי חיבור

החצי השני הוא יום הכיפור

בכל יום טוב מצות התורה הקדושה

חציו לה', לעסוק בתורה צוה לנו משה מורשה

והמחצית השניה - לכם - לגילה ושמחה

לאכול ולשתות בטוב לבב בעונג ומנוחה

אבל פורים דומה שהוא אך "לכם" שמחה וששון ליהודים לשמוח בתענוג אכול ושתה בשירות וריקודים אכן זו טעות כי פורים הוא אך חצי חיבור החצי השני הוא יום הקדוש יום כיפור

יום כיפור הוא יום מתן הלוחות בשנית[1]

ופורים קבלת התורה מרצון מתוך תשוקה פנימית

שני הימים הם ימי קבלת תורה מחדש ברצון ובאהב

ימים של יום חתונתו ויום שמחת לבב[2]

יום כיפור הוא ה"יום טוב" של צד המתן

ולפיכך לכולו לה' הוא ניתן

לעומת זאת פורים הוא ה"יום טוב" של צד המקבל אנו היהודים

ולפיכך אכלו ושתו שישו ושמחו בשירות וריקודים

ישראל נעשה ונשמע קבלו עליהם כאחד

מכל מקום הוזקקו לכפיה ולהטלת פחד

את ההר כפה עליהם כגיגית אם תקבלו מוטב

שם תהא קבורתכם חלילה אם לאו

משום שהקבלה התייחסה לכוחות הגבוהים וההרגשים העליונים

אבל לא אל הכחות הפשוטים והתחתונים

לפיכך למרות ההכרזה הגדולה אשר גזרו אומר

היה צורך להכניע את כוחות הגוף והחומר

אך בפורים התרחש החידוש הגדול

כי שום כח לא נשאר מחוץ לקבלת העול

כל הכוחות, מאהבת הנס, נרתמו לדבר השם

ברצון, באהבה, בלא שום אונס קבלו עליהם ועל בניהם[3]

משום שנס פורים מכל הניסים הוא הגדול ביותר

כיון שאירע בגלות בזמן חורבן במצב של הסתר

בחוץ לארץ לפני שבנו בשנית את הבית המקודש

כמבואר בדברי הגר"א ברור ומפורש

וביתר עומק הענין מובן ומבואר

באותו זמן כאשר ישראל התייצבו בתחתית ההר

היתה תכלית הגילוי תכלית הראיה

גילוי כזה שכמוהו לא נהיה

אך מדרגה כזו לא היתה אלא לשעה

ולפיכך באה טענת מודעא

כי מדרגה כזו היא בחינה של הכרח

כאשר כותב במשך חכמה רבינו בעל האור שמח

אבל בפורים כאשר בכל מקום אור השם זרח והאיר בְּמֵלֵא
הַבְּרִקוֹת
והטבע שימש ככלי לגילוי אלקות
מכל פינה התגלה כי זרח אור ה' עלינו
ולפיכך: וראו כי אפסי ארץ - אפילו הכוחות הנמוכים - את ישועת
אלוקינו

חז"ל אמרו לנו כי אלמלי לא אירעה בלוחות השבירה
לא נשתכחה תורה מישראל כי היתה שמירה יתירה
משום שיחד עם נתינת הדברות נשרשו בנפשה של כנסת ישראל
גם כלים
אך משום כך אפשר שתהיה התורה שרויה אף אצל אנשים שפלים
זאת לא יכול היה משה רבינו לשאת
שבר את הלוחות ומעתה יש לעמול על התרה ביתר עוז וביתר
שאת
מעתה צריך אדם מישראל להכין בעצמו את הכלים ביתרון ובכושר
כאשר כותב רבינו רבי שמעון בהקדמתו לשערי יושר

ולפיכך למרות כי לוחות הראשונות גם הכתב היה מכתב אלוקים
ואף הלוחות עצמם מעשה אלוקים המה הוא יתברך אותם הָקִים
אבל הלוחות השניות משה רבינו נצטוו לפסול אותם בידי
כי מעתה צריך האדם בעצמו לעמול הכנת הכלים מוטלת עליו
וכיון שהכלים הם מעשי ידי אנוש הרי הם זקוקים לשמירה יתירה
התעיף עיניך בו ואיננו חוזרת התורה ומזהירה
היסת הדעת כל שהוא גורם שכחה וסילוק הדעת
יש לעמול רבות, להשתדל עד מקום שידו מגעת

על כל פנים לוחות השניות זקוקות לבית קיבול עצמי
הגוף עצמו צריך לשמש לתורה כלי
ובפורים זכו ישראל לזאת המדרגה והמעלה
כחות הגוף נתעוררו מאהבה מעצמם בלא התעוררות מלמעלה
וכאן נתאחדו יחדיו שלובים המה וצמודים
יום הכיפורים ופורים יום שמחה וששון ליהודים
כי הכלי עמד מוכן בהתאמה לתוכן, מקבילים היו הלוחות לכתב
הכתוב
והגוף נעשה מיוחס גדול ומאד חשוב

זאת הכונה בדברי קודש רבינו הגר"א אדונינו
שעליהם אנו מיסדים את חרוזינו
כי יום הפורים מהוה השלמה של המשתה מתוך שמחה וגילה
החסר ביום כיפור יום סליחה ומחילה

והוא הסוד של של החיוב של עד דלא ידע במשתה הפורים
כי הכל רשאים ומצווים להיות שיכורים
משום שבפורים אפשר אף על הגוף להיות סמוך ובטוח
כי יתאחד עם הנפש, יחדיו יצמאו ויכמהו לה' בשר ורוח

אכן זו המדרגה איננה המסקנה
הצד השני של המטבע הוא עצם התקנה
כאשר כותב המהר"ל כלפי דברי הגמרא
כי הסכימו מלמעלה על על מצוות ימי הפורים העשיה והמקרא

וכאשר בית דין של מטה באו לידי זאת ההחלטה
קיימו למעלה מה שקבלו למטה
זהו חידוש שלא מצינו דוגמתו בשום מצוה שבתורה
לא במצוה דאורייתא ואף לא בתקנת חכמים או גזירה

כי מצוה דאורייתא אך מלמעלה באה ונתקבלה
ומצוה דרבנן של בית דין של מטה היא כל כולה
ואילו המצוה הזאת משני הצדדים נתיסדה והוקמה
התחילה מלמטה ולבסוף באה מלמעלה ההסכמה

שרש הדבר הוא כי מצות מקרא מגילה חשובה היא הוספה על
התורה

ולפיכך פ"ה זקנים היה להם צער גדול ומורא
בשעת התקנה של המקרא ביום שמחה וגילה
כמבואר בירושלמי פרק אלף של מסכת מגילה

מדוע חשובה זאת הוספה יותר מכל מצוה דרבנן
זאת ביאר לנו היטב רבינו משה בן נחמן
בהשגותיו לשרש השני של ספר המצוות
כי המצוה הזו הוקבעה חובתה לדורות

ראה זה פלא כל מצוות דרבנן כלולים המה בזאת ההגדרה
הלא כולן הן לדורות מה היא אם כן כאן הסברא
אכן פירוש הדבר כי מקרא מגילה לעולם לא יתבטל
אף כאשר נזכה לישועת ה' בבוא הגואל

על אף שכל ה"ימים טובים" שנתקנו לזכרון של נס והצלה
יתבטלו לעתיד לבא באותה תקופה גדולה ונעלה
כדברי המדרש כי ימי הפורים אינם בטלים הגם שיתבטלו כל
המועדים

ומקור הדבר בקרא דימי הפורים לא יעברו מתוך היהודים

וזהו התוקף של מצות מקרא מגילה
אשר אנו מקיימים ברוב שמחה וגילה

כי יש לה התוקף של מצוה דאורייתא אשר לעולם לא תתבטל
שלא כמועד דרבנן שהוא אך עד בוא גואל

וכאן בתקנה של ימי הפורים בימים אשר בזרעו של עמלק ניתנה
הנקמה
הגיעה כנסת ישראל לזאת ההתאמה וההשלמה
לעומק מדריגתה ומעלתה היתירה
בתורת לוחות לכתב בתורת כלי לתורה

וזו היא ההדגשה המיוחדת, זהו יחוד ההבלטה
כי קיימו למעלה את אשר קיבלו למטה
שהרי נתגלה אשר הכלי עוד נותן ומוסיף אור
כי נתעלה עד כדי להשפיע תוכן בעצמו של המקור

**שנה אחת לא באו המתחפשים וכבר היו
באמצע, שאל רבי נפתלי: היכן הם המתחפשים?
ענו לו כי אין רואים אותם, ואין מי שיודע
מה אירע עמהם. אמר רבי נפתלי: נו, אם
המתחפשים אינם מגיעים, אתחפש אני**

על ה'תחפושת' של הרה"ק רבי נפתלי מליזענסק זי"ע

שהיה מכריז ומודיע לכל תושבי הכפר שהגיע רבי למקומם, והיו
הגבאים נוהגים לדפוק עם איזה דבר ולהכריז כי הגיע רבי ומי
שצריך ברכה או ישועה יכול לבא ולהתברך.

ובכן הלך רבי נפתלי באותה סעודת פורים ולבש 'קאפטן' שהיה
ברשותו מירושת זקינו הרה"ק רבי אלימלך, וכך התחפש
לרבי ההולך בין הכפרים, ולקח בידו קופסת 'טאבאק' עשויה כסף
והכה עליו כמו שנהגו אלו הרבי"ס, וצעק: 'דא איז דא א רבי! ווער
וויל געהאלפן ווערן!' (כאן יש רבי! מי צריך להיוושע!).

כל ציבור הנאספים בביהמ"ד עמדו ושחקו על המחזה, איך רבי
נפתלי עומד ומחקה את אותם הרבי"ס. אבל היה שם אדם אחד
אשר אשתו שכבה ל"ע משותקת בביתה לאחר אירוע מוחי, ומיד
כאשר שמע אותו יהודי את רבי נפתלי מכריז 'ווער וויל געהאלפן
ווערן' (מי צריך להיוושע), הלך אל בניו שהיו איתנים ובריאים
וציוה עליהם שימהרו אל הבית וישאו את אמם על מיטתה ויביאוה
אל בית המדרש. וכך בעוד רבי נפתלי עומד בביהמ"ד ועושה עצמו
לרבי ומכריז את הכרזותיו, נעמד אותו יהודי והראה לו על מיטת
אשתו ואמר: 'איך וויל געהאלפן ווערן' (אני רוצה להיוושע).
מיד שאמר לרבי נפתלי את זאת, קמה האשה ממיטתה
ונעמדה בריאה ושלמה כאחד האדם.

עד מהרה נהיה רעש בעיר מן המופת המופלא, והתחילו לבוא
אנשים מכל עבר וביקשו מרבי נפתלי ישועות וברכות, אבל מיד
פשט רבי נפתלי את ה'קאפטן' שלבש, ואמר: 'איך האב מיך שוין
גענוג פארשטעלט' (כבר התחפשתי די והותר), ולא המשך עוד.
(מתוך עלון 'דעהו' - חיי שרה תשפ"ב)

הרה"ק רבי נפתלי מליזענסק זי"ע בן הרה"ק ר' אלעזר זי"ע בן
הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע, היה מגדולי תלמידיו
של הרה"ק מראפשיץ זי"ע.

רבי נפתלי היה אדם גדול וקדוש עד מאד, ורבו הרה"ק
מראפשיץ היה מכבדו ביותר, אבל בראפשיץ היה רבי נפתלי נמנה
בין אחד מהתלמידים, כי לא רצה כלל להיות רבי ולא נהג מימיו
בשום 'גינוני אדמו"רות'.

רבי נפתלי לא רצה בשום אופן להיות רבי ולהנהיג עדה, אכן
פעם אחת היתה שנהג באדמו"רות, וכך היה המעשה: רבי נפתלי
היה נוהג בפורים לשבת לסעודת היום בבית המדרש עם מכריו
ואנשי שלומו, ובדרך כלל היו באים אנשים מחופשים ומשמחים
שהיו נקראים 'פארשטעלערס' (המתחפשים), והיו משמחים את
קהל הנאספים.

שנה אחת לא באו ה'פארשטעלערס' וכבר היו באמצע הסעודה
ועדיין לא הגיעו, שאל רבי נפתלי: 'וואו זענען די פארשטעלערס?'
(היכן הם המתחפשים?). ענו לו כי אין רואים אותם, ואין מי שיודע
מה אירע עמהם. אמר רבי נפתלי: 'נו, אויב די פארשטעלערס
קומען נישט, וועל איך מיך פארשטעלן' (נו, אם המתחפשים אינם
מגיעים, אתחפש אני).

והנה באותן שנים היה מצוי הדבר, שהיו כמה 'בנן של
קדושים' מתהלכים במלבושי אדמו"רים בין הכפרים והיישובים,
היכן שהתגוררו עמי הארץ ואנשים פשוטים או 'בעלי בתים', והיו
נוהגים כמו אדמו"רים [היו מהם כאלו שאכן היו ראויים לאותה
איצטלא, והיו גם כאלו שלא], והיו הולכים ביחד עם 'גבאי'

מרצפות הבית התעגלו בחוסר סדר וארון הספרים ריצד מולו בטשטוש, ניגון מקפיץ פרוץ מתוך הנגן הביתי, צבי הזדקף על רגליו כדי לרקוד, ואז, הכול התערבל בפעם אחת; המחשבות, חוש ההתמצאות, שיווי המשקל וההיגיון הפשוט. 'שיכור'?

אזהרה לשיכורים...

"אבל, מתי יש לי עוד מנין?" הוא שואל את המסובין על שולחנו, אינו מצפה למענה מצדו, "טוב, אתקשר אל אריה שליקוביץ הגבאי, הוא וודאי ידע להגיד מתי ה'מנחה' הבא", צבי שולף מכשיר נייד מחיקו, מחפש בין אנשי הקשר בעיניים מטושטשות, מוצא את מספרו של הגבאי ומתקשר, תוך כדי הוא לוחץ על מצב 'רמקול' כדי לחסוך את הצמדת המכשיר לאוזן - משימה מורכבת מדיי למי שנמצא בגילופי גילופין. צליל חיוג נשמע, אחריו עוד אחד, ועוד אחד...

"האריה הזה לא רוצה לענות לך", אומר צבי בקול נרגז, ובני ביתו מריחים סכנה, "אני יודע למה, הוא פשוט לא סובל אותי", מתיז צבי נתזי קצף אל השולחו, "הוא אופי מתנשא שפשוט לא מתאים לו לענות בטלפון לאיזה מתפלל פשוט כמוני, בעל-גאווה שכזה!" צבי מועך בזעם את כוס הפלסטיק ששימש אותו לשתיה כדת, "תאמינו לי", הוא פונה לכל מי מהנוכחים שרק מוכן לשמוע, "אין לי מושג למה הוא כל כך משוכנע, השליקוביץ הלא-יוצלח הזה, שהוא כזה חשוב, הוא מסתמא בטוח שאני מעריץ אותו בלי סוף, אני באמת נותן לו כזו הרגשה, אבל האמת? מעולם לא ראיתי גבאי נחשל כמוהו!" כל כעסו התוססים בו בצבי במשך השנה כולה כלפי שמש בית הכנסת מוטחות כעת החוצה בסערה וה'פנינים' קולחות ללא מעצור, "באמת, לא יכלו למצוא לנו איזה גבאי קצת יותר תועלתי? - -"

"מצטערים" בוקע קול מונוטוני מנקבי מכשירו הנייד המכוון עדיין על 'רמקול' - "ההודעה הגיעה אל אורכה המקסימלי, היא נקלטה בהצלחה ונשלחה ללקוח. שלום ותודה".

צבי מעגל את שני עיניו כזוג ענבים אדמדמות. אצבעותיו מפוררות פקק שעם בחוסר אונים. השיחה הועברה לתא הקולי והוא פשוט נאם את נאומו הנפלא אל תיבת ההודעות של אריה הגבאי. הכול נקלט ונשלח. אין שום אפשרות למחוק או לשנות את ההודעה. היין עדיין תוסס בעורקיו אבל הפחד מפיגו, ההבנה הנוראה על הבושות שהוא היסב לעצמו ברגעים אלו מכה בו כברק רב עוצמה ומצלילה לגמרי את דעתו. האריה הזה עומד להאזין בקשב רב למה שהוא אמר עליו, מה עושים...?

"אלוקי!" - מתחנן צבי בתפילת המנחה הנשגבה של פורים, לחלוח עולה שוב בזווית עיניו - "נצור לשוני מרע... אנא!"

טעם היין איננו מן הדברים שהוא מורגל אליהם, אבל פורים היום, והוא משתדל, כבכל שנה, לקיים את מצוותו בהידור. הוא לוקח שוב את הכוס החד-פעמית שמלאה ביין סמוק, מצליח ללגום מחצית הכוס נוספת. צמרמורת של 'מתחילים' תוקפת אותו לרגע וסחרור קל עוטף את ראשו. ניגוני פורים טיפוסיים מצטלצלים מבין חרכי מערכת ההשמעה, צבי מריק אל בין שפתיו כוס יין נוספת. קצב הלגימה עולה מעט, היין כבר יורד אל גרונו בקלילות בלתי מורגשת וזהו כבר סימן מובהק כי משהו 'מתקדם' כאן, כך לוחש לו לצבי קול פנימי שפוי שעומד לשקוע.

מרצפות הבית כבר מתעגלות בחוסר סדר וארון הספרים מרצד מולו בטשטוש, ניגון מקפיץ פרוץ מתוך הנגן הביתי, צבי מזדקף על רגליו כדי לרקוד, ואז, הכול מתערבל בפעם אחת; המחשבות, חוש ההתמצאות, שיווי המשקל וההיגיון הפשוט. 'שיכור?' שואל צבי את עצמו, אך הוא לא זוכה כבר לתשובה, הוא נסחף אל ריקוד 'ליהודים' סוער שממשיך אל 'להודיע' וכלה ב'ותוסף אסתר' בכייני.

כוס נוספת נמוגת בנוזל אדמדם משובח ומתרוקנת חיש מהר. הבקבוק בעל הזכוכית החלקה עומד לבצע את מזיגתו האחרונה כשלצדו בקבוק נוסף מלא עד צווארו העומד להיפקק אף הוא, לצורך מזיגות משמחות לבב אנוש. צביקה כבר לגמרי מעורפל, ענן אלכוהולי אופף את הנשמה שבמוחו והיא מגביהה עוף. דמעות מבצבצות בזויות עיניו והוא איננו יודע להגדירן, אם מפני שמחה יתירה הן או מפני התעוררות כלשהי המתחוללת בנבכי נפשו השיכורה.

"אוי וויי", צבי נעצר באמצע הסתחררויותיו סביב שולחו הפורים, "עוד לא התפללתי מנחה!" לחייו הסמוקות מתכהות בואכה גווני הארגמן, "רציתי להתפלל אחרי 'אבות ובנים' בבית כנסת, אבל לא הספקתי - -" הוא פורץ בבכי מר כמי שחרבו עליו כל עולמות שבעולם, "נו, מה יהיה איתי, פושע שלא רוצה להתפלל מנחה, אח... בפורים, יום גדול וקדוש שכזה..." הוא מתמוגג בדמעותיו תוך כדי צחוק מוזר שנכנס בעל כורחו אל בין אנחותיו.

בני משפחתו מנסים לעזור לו 'לחזור בתשובה' ומסבירים כי עדיין יש מנייני מנחה ועוד היום גדול.

אלא מלמעלה עומדין אצלו ומונין כל דיבור שהוציא מפיו... שלא תאמר - הריני הולך ואומר לשון הרע ואין בריה יודעת. אומר לו הקב"ה - הוי יודע שאני שולח מלאך והוא עומד אצלך וכותב כל מה שאתה מדבר על חברך" (חובת השמירה פ"ב).
(דרך חיים - לוח מתמידים)

גם כששכרון הניסיון אופף את התודעה, המילים בוערות על קצה הלשון ולשון-הרע קטן נוטף עסיס עומד לגלוש אל אוזני המאזין, כדאי לזכור כי ההקלטה פועלת, קולטת כל מילה ו- - שולחת: "יתבונן האדם בשעה שהוא מדבר לשון הרע לפני איזה איש, אל יחשוב שבבית אין שום בריה כי אם הוא וחברו,

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

מה היה פשר השקית במקרה שנכתב עליה 'אשפה' בביתו של הגר"ש רוזנבסקי?

בבא מציעא דף כה

מצא כלי באשפה

האשפה מוכנסת למקרר ולא במקומה הראוי. תשובתה של הרבנית הפתיעה אותי, וכך אמרה: מכיון שמי כלי האשפה מפונים ע"י העיריה רק ביום שישי, מדוע שהשכנים יסבלו יומיים מריחות בלתי נעימים, על כן אנו מאכסנים בינתיים את האשפה במקרר הביתי...
(גליון איש לרעהו)

בביתו של הגאון רבי שמואל רוזנבסקי זצ"ל, נהגו להכין את העוף לשבת כבר ביום רביעי. באותה תקופה לא נמכרו העופות ארוזים ומוכנים לאכילה. היה צורך להכין את העוף ולחלקו, וחלקי הפסולת הושלכו לאשפה. מספר תלמיד מקורב: הבחנתי להפתעתי כי במקרר לצד העוף המוכן לשבת, ישנה שקית עליה נכתב "אשפה", ביררתי מדוע

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוסי' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מי שנאלץ לשמוע קידוש מאדם ש'בולע' את המילים - כיצד ינהג?

לפני הברכה לצאת ידי חובה. והשומע ברכה מאדם שמברך במהירות ומבליע את התיבות, אינו יוצא ידי חובה, ויאמר בעצמו את הברכה; ואם נאלץ לשמוע קידוש מאדם כזה - הורו הפוסקים, שיאמר את מילות הקידוש בעצמו, ובשעת הדחק כזו, הקידוש חל על הכוס שביד חברו. [משנ"ב ריג, ג; בו"מ דרשו, 1]

כלל אמרו חכמינו ז"ל בנוגע לברכות: 'שומע - כעונה'; דהיינו, השומע ברכה מפי אחר, ומכוון לצאת ידי חובה, וגם המברך מכוון להוציא ידי חובה, יוצא ידי חובה. והשומע צריך לתת את דעתו על שמיעת הברכה; אך אם אוזניו שומעות את הברכה ודעתו מוסחת, ואינו שם לב למילים היוצאים מפי המברך - יש מהפוסקים שצייד שלא יצא, למרות שהתכוון

האם ניתן לכתחילה להוציא אדם אחר בברכת 'בורא נפשות'?

וקביעות זו, אפשרית רק בברכה ראשונה, שעל ידה כולם מותרים באכילה ואין בדעתם להיפרד לאחר הברכה; וראה להלן. אבל בברכה אחרונה, אין כלל אפשרות של קביעות - למעט ברכת המזון ב'זימון' של שלושה או יותר - משום שבדעתם להיפרד מיד לאחר הברכה. [שו"ע ריג, א, משנ"ב א, ג, ד, ז, ח, ט ויא, וביה"ל ד"ה על]

בברכות המצוות, רשאי אדם להוציא את חברו לכתחילה; ואולם, בברכות הנהנין על מאכל, משקה וריח, ובברכות השבח, לכתחילה, אין אדם רשאי להוציא את חברו אלא במצב של 'קביעות' שבו הם מחוברים ומצורפים יחד, ובמצב זה, אדרבה מצוה יש בדבר שיוציא האחד את חברו, כפי שנאמר במשלי: "בְּרֵב עִם הַדֶּרֶת מִלֶּךְ".

איזו משמעות הלכתית יש לאכילה ליד שולחן?

ולכן, לכתחילה לא יוציא אדם את חברו בברכה אלא על פת ויין. ועם זאת, רבים נוהגים לעמוד ב'קידוש' ו'הבדלה', למרות שהם כוללים את ברכת 'הגפן', שהיא ברכת הנהנין; וטעם הדבר, שמתוך שנחשבים כ'קבועים' יחד לברכת הקידוש או ההבדלה, נחשבים כקבועים יחד גם לברכת הגפן, וכן לברכת הבשמים. [שו"ע ריג, א, משנ"ב ה ו, שעה"צ ב, וביה"ל ד"ה על; בו"מ דרשו, 3]

בהמשך לאמור: כשאדם מוציא אחרים ידי חובתם בברכה ראשונה - בפת ויין, צריך שהמברך והשומעים יישבו סביב שולחן אחד, אך עמידה אינה נחשבת למצב של 'קביעות'. ובי"ת המאכלים והמשקאות, וכן בברכות הריח ובברכות השבח - לדעת השולחן ערוך, די בכך שכולם יושבים סמוכים זה לזה, אף שלא סביב שולחן אחד. ולדעת הרמ"א, לברכות אלו אין כלל אפשרות של 'קביעות',

* מאכל הטפל למאכל אחר, נפטר בברכת המאכל העיקרי ואין לברך עליו. אולם, אם אוכל את המאכל הטפל, או טועם ממנו, לפני אכילת המאכל העיקרי - צריך לברך עליו.
* האוכל 'קרקרים' ושאר מיני מזונות כיוצא בהם, עם גבינה, יוגורט, 'סלטים', או ממרח כלשהו - מברך רק על מיני המזונות.
* מילוי של עוגה נחשב כטפל לעוגה, ואין לברך עליו בנפרד; אולם, מילוי שיש לו חשיבות בפני עצמו, אשר לא אפאוהו יחד עם הבצק - יש לברך עליו בנפרד.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מהי סיבת המנהג שהמברך ברכת המזון עונה בעצמו 'אמן' לאחר ברכת 'בונה ירושלים'?

המשתתפים בסעודה עונים אמן על ברכתיו - רשאי לענות אמן בקול רגיל, כיון שהדבר אינו ניכר. ויש אומרים, שהחשש לזלזול בברכה הרביעית היה קיים רק בזמן חכמינו ז"ל, שהפועלים היו פטורים מהברכה הרביעית, וחששו שיזלזלו בה, ולא בזמננו, שאין פטור זה קיים [ראה במקורות]; וכן המנהג, לענות תמיד בקול רגיל. [שו"ע קפת, א-ב, ומשנ"ב א-ב; בו"מ דרשו, 1; וראה שו"ע קצא, א-ב]

שלוש הברכות הראשונות שבברכת המזון הן מדאורייתא, והרביעית - מדרבנן, וכדי להבדיל ביניהן, נהגו שהמברך עצמו עונה 'אמן' על ברכתו בסיום הברכה השלישית. ונהגו כן אף כשלא אכל כדי שביעה, למרות שבאופן זה - לדעת רוב הפוסקים - חובת כל הברכות היא רק מדרבנן. ויש לענות אמן זה בלחש, כדי שלא יבואו לזלזל בברכה הרביעית; אך כשרבים עונים אמן על ברכתיו, כגון שמזמן וכל

הנה ימים באים...
כי אם לשמע
את דברי ה'...

קו השיעורים של 'דרשו'

***4992**

077-2222666

www.Dirshu.co.il

הדף היומי בהלכה

רבי אריה זילברשטיין שליט"א
עברית - פישור מקוצר + תורג'ם
שלח: 2017

רבי אפרים סגל שליט"א
עברית - אידיש
שלח: 2017

רבי מרדכי שלמה פרינד שליט"א
אידיש
שלח: 2017

רבי עדיאל אלון שליט"א
פירוש אינטואיטיבי בדף היומי בהלכה
שלח: 2017

הדף היומי בתלמוד ירושלמי

רבי אליהו אורנשטיין שליט"א
עברית
שלח: 2017

רבי שמואל בקר שליט"א
עברית
שלח: 2017

רבי עמרם בינעט שליט"א
עברית
שלח: 2017

הדף היומי תלמוד בבלי

רבי מנחם דרימן שליט"א
עברית
שלח: 2017

רבי עמרם בינעט שליט"א
אידיש
שלח: 2017

רבי ירמיהו לעסין שליט"א
אנגלית
שלח: 2017

רבי שלמה סטרו שליט"א
טעניות
שלח: 2017

רבי עובדיה טלנר שליט"א
טעניות
שלח: 2017

עמוד היומי תלמוד בבלי

רבי אריה זילברשטיין שליט"א
שלח: 2017

רבי דוד הופשטטר שליט"א
אנגלית
שלח: 2017

רבי מאיר ערנר שליט"א
עברית
שלח: 2017

רבי דוד בוק שליט"א
עברית עם ביאורי תוספות
שלח: 2017

רבי אליהו שור שליט"א
נשאים תיזונים בנעמה היולי
שלח: 2017

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה